

Dr. H.F. Kohlbrugge

Tekst: ROMEINEN 6 vers 22.

Maar nu van de zonde vrijgemaakt zijnde, en Gode dienstbaar gemaakt zijnde, hebt gij uw vrucht tot heiligmaking, en het einde: het eeuwige leven.

Uit elke schuilhoek, waarin wij ons zo graag zouden verbergen, moeten wij worden uitgedreven. Wij verbergen ons gedurig in allerlei schuilhoeken, om het genot der zonde te kunnen hebben; want om rechtuit tot God te gaan en alles voor Hem open te leggen, dat kan ons niet behagen, omdat wij bij zo'n doen onszelf en onze vrije wil verliezen. De mens heeft van nature de ongebondenheid lief, hij staat niet graag onder God, zijnen enige Heerser. Hij wil zichzelf vrijheid bezorgen, zoals hij zich die voorstelt, en de liefelijke vrijheid, die in de gehoorzaamheid gelegen is, komt hem voor slavernij te zijn. Daarom is ons ook het woord "heiligheid" een schrikbeeld, zolang wij ons niet volkomen, zoals wij zijn, aan Hem hebben overgegeven, Die alleen in waarheid vrijmaakt. Daarom zoekt men de heiligheid ook graag overal, behalve daar, waar men ze zoeken moest. De één loopt van Christus af, of wil Christus tot medehelper maken, om zelfgekozen' wegen in te slaan en geboden op te volgen, welke hij zichzelf heeft voorgeschreven, en houdt dat voor heiligheid, dat hij uit de gewonen stand, waarin God de dingen geschapen en ook hem geroepen heeft, uitgaat, om in een buitengewone weg zichzelf te vergoden, of Gode gelijkvormig te worden. Een ander zoekt de heiligheid wederom op een andere wijze in de uiterlijke dingen. Een derde meent, dat de heiliging wel zal liggen in de plaatsbekleding van Christus, doch heeft ook daarbij geen rust.

Het zij u niet verdrietig, Mijn Geliefden, dat ik u alweder over de heiliging predik, over het doen van de wil Gods, over het bewaren van Zijn geboden. Zo'n prediking kan u slechts des te gewisser maken, opdat u des te vaster moogt staan in de genade, welke u toegebracht wordt, naardien u tot dezelve geroepen zijt. In de dagen des vleses van onze Heere en ten tijde der Apostelen was het woord "rechtvaardig" een zeer gebruikelijk woord; men verstond het niet alleen van de innerlijke geaardheid eens vromen, maar ook van diens gedraging overeenkomstig deze innerlijke geaardheid. Zo noemden dan de Joden zich toenmaals "rechtvaardigen" naar hun gezindheid en naar hun werken. Uit hoofde hunner werken hielden zij zichzelf voor rechtvaardigen. Zij zochten Gods geboden op, maakten daarvan hun uitleg, meenden volgens dezelve te doen en noemden zulks "gerechtigheid." De wegen zelf, die zij insloegen, om naar deze geboden te wandelen, de middelen, die zij daartoe bezigden, de inspanningen, de ontberingen, om zulke rechtvaardigen te worden, noemden zij "heiliging"; en de hoogste trap van de gerechtigheid, welke zij zochten te bereiken, noemden zij "heiligheid" of een Gode-gelijkvormig-zijn.

Tegen dat, wat zij gerechtigheid noemden, schreef de Apostel Paulus zijn Brief aan de Romeinen, en het hoofdthema, dat hij ontwikkelde, was dit: "Alleen die mens is rechtvaardig, die Gode gelooft, volgens het geloof, dat in Christus Jezus is"; en zo verstond hij onder "rechtvaardig zijn" niet dat, wat een latere

theologie er wel onder verstaan heeft, te weten alleen een vrijgesprokene zijn van schuld en straf, waarna het aan de mens nu nog overbleef, zijn verdere zaligheid uit te werken, maar hij verstond er dit onder: dat de mens in het geloof van Jezus Christus overeenkomstig de Wet geworden was, zodat hij niet alleen van schulden straf was vrijgesproken, maar dat hij in zo'n gerechtigheid ook dat alles had in Christus Jezus, wat tot het leven en de Godzaligheid behoorde.

Tegen de opvatting, alsof men door heiliging Zijn gerechtigheid moest daarstellen of volkomen maken, schreef hij zijn Brief aan de Hebreëen, waarin hij ons met andere woorden hetzelfde leert, wat hij ons in de Brief aan de Romeinen voorhoudt: "Wij zijn eens voor altijd geheiligd", dat is zijn leer in de Brief aan de Hebreëen "in de wil van God, welke Christus in de overgave van Zichzelf voor ons heeft gedaan."

Voor God is rechtvaardiging en heiliging een en hetzelfde; want als God een mens rechtvaardigt of rechtvaardig maakt, zo maakt Hij hem overeenkomstig zijn Wet; maar "overeenkomstig de Wet" kan slechts degene verklaard zijn, die niet alleen van Zijn onreinheid, maar ook van Zijn schuld en straf bevrijd is. Het is hiermede net zo gelegen als met "geloof en werk"; "geloofd-hebben" en "werken in God gedaan hebben" komt op één uit; het geloof is werk, want het geloof is het enige, het hoogste, beste en volkomenste werk, dat gedaan kan worden. Wie gelooft, die heeft bij God alle werken gedaan, die er maar te doen zijn volgens de Wet. Wat God scheidt, is niet een dood ding, is niet een voorwerp zonder beweging. Toen God de zon geschapen heeft, heeft Hij zo'n voorwerp geschapen, dat het licht moest dragen, en dientengevolge ook het licht draagt en licht en warmte van zich uitstraalt. Aangezien nu echter wij, naar menselijke wijze van opvatting, de dingen gewoon zijn te ontleden en aan de beweging ener zaak een andere naam te geven dan aan de zaak zelve, zo heeft het Gode behaagd, zulks ook te doen, om ons te leren, dat wij toch in elk opzicht Zijn barmhartigheid zouden proeven en smaken, en het zouden verstaan, vanwaar zowel de beweging des levens als het leven zelf is, en wij zo voor alle verkeerde wegen zouden gewaarschuwd en bewaard blijven. Daarom heeft het de Heilige Geest behaagd, de Apostelen, vooral de Apostel Jakobus, zoveel van de werken te laten schrijven, waarbij de Apostel toch eigenlijk alleen het ware geloof en de gerechtigheid uit het geloof voorhoudt. Daarom lezen wij ook zoveel van de heiligmaking, waarbij in de grond der zaak niets anders bedoeld is dan de rechtvaardiging, zoals die zich uit in het leven; want zonder deze is de rechtvaardiging geen rechtvaardiging, en is de mens niet gesteld overeenkomstig de Wet. (Jakobus 1: 22 25 "En zijt daders des Woords, en niet alleen hoorders, uzelf met valse overlegging bedriegende. Want zo iemand een hoorder is des Woords en niet een dader, die is een man gelijk, welke zijn aangeboren aangezicht bemerkt in een spiegel; want hij heeft zichzelf bemerkt, en is weggegaan en heeft terstond vergeten, hoedanig hij was. Maar die inziet in de volmaakte Wet die der vrijheid is, en daarbij blijft, deze, geen vergetelijk hoorder geworden zijnde, maar een dader des welks, deze, zeg ik, zal gelukkig zijn in dit zijn doen." En hoofdstuk 2:21 "Abraham, onze vader, is hij niet uit de welke gerechtvaardigd, als hij Izak Zijn Zoon geofferd heeft op het altaar?" De strijd over en weer omtrent deze stukken heeft zijn oorzaak daarin, dat de mens het bij zichzelf zoekt, als er van de rechtvaardigheid des levens of van de heiliging sprake is, en dat de mens God niet wil erkennen als een God van volkomen zaligheid. Daarom moeten wij aanhoudend onderwezen worden, dat alles, wat wij zijn, uit God is in Christus Jezus. Moge onze prediking in dit uur opnieuw daartoe in ruime mate dienstig zijn.

De Apostel betuigt ons:

1. Dat wij vrijgemaakt zijn van de zonde.
2. Dat wij dienstknechten Gods zijn geworden.
1. Dat wij van zo'n dienst nu onze vruchten hebben tot heiligmaking.
2. Dat het einde, hetwelk wij van zo'n dienst hebben, eeuwig leven is.
Laat ons dit achtereenvolgens behandelen.

I.

De Apostel betuigt ons, dat wij vrijgemaakt, vrij geworden zijn van de zonde. Hij betuigt ons niet zozeer, dat wij van de zonde zijn vrijgesproken, alsof nu de ganse zaligheid daarvan afhing, dat wij ons nu voortaan voor de zonde, waarvan wij vrijgesproken zijn geworden, wachten, maar hij betuigt, dat wij van dezelve zijn vrijgemaakt.

Waar toe dient deze waarheid?

Zo dient tot antwoord op de vraag: Als ik nu gerechtvaardigd ben uit het geloof, moet ik dan de Wet er niet bijnemen, om nu met Gods hulp de overgebleven zonden in mij te doden en te overwinnen? Of waar blijft anders de zonde? U zult toch wel niet leren, dat, als een mens maar gelooft, hij dan zalig kan worden, al doet hij dan ook nog zoveel zonde? Daarop is nu het antwoord gekomen, nee, dat leer ik niet. Nu welaan dan, zegt het hart wederom, als u dat niet leert, hoe komt dan een mens tot de heiliging? immers, als ik dat ook alles geloof, zo ben ik daarom toch niet van de zonde af, dit word ik immers te goed bij mezelf gewaar. Moet ik dan de zonde bij mij laten uitrazen, haar ter wil zijn, en bij dat al maar zeggen: Ik stoor er mij niet aan, ik ben rechtvaardig, ik geloof? Nee, dat kan niet; ik moet de Wet er stellig bijnemen; dat kunt u mij niet betwisten? de Wet, zeker niet als een wet der werken, maar als een wet der heiliging door de kracht van Christus en de hulp des Geestes. Daarop is het antwoord: Dat is mijn leer niet van de rechtvaardigheid des geloofs; de gerechtigheid, die Christus heeft aangebracht, is tot rechtvaardigmaking des levens; want gelijk het is door de zonde van één over alle mensen tot verdoemenis, zo is het ook door de rechtvaardigheid van één over alle mensen tot rechtvaardigmaking des levens. (Rom. 5: 18)

God wil het geloof in Christus; daarin is een mens rechtvaardig; niet geloof in een Christus, die niets voor ons zou gedaan hebben, die alleen voor zichzelf staat, maar in Christus, als zijnde het nieuwe Hoofd der mensheid, Die niet stierf omdat Hij sterven moest, maar Die der zonde stierf eens voor altijd; Die ook niet Zichzelf leeft, maar Die, wat Hij leeft, Gode leeft. Daaruit kunt en moogt u dus besluiten: Is Hij der zonde gestorven, zo zijt ook u der zonde gestorven. Gelijk u in Adam onder de macht der zonde zijt gekomen en de dood zijt toegevallen, zo bent u ook in de tweede Adam der zonde gestorven, Zo bent u in het nieuwe Hoofd, Christus, van de zonde vrijgemaakt geworden. Wilt u nu nog een wet er bijnemen. om u van de zonde vrij te maken en los te werken? Wél, dit ware een verloochenen van Christus en van de arbeid van Zijn ziel. Wat u met de wet wilt tot stand brengen, dat zult u niet tot stand brengen; dat is geen werk voor ons mensen; daartoe hadden wij een Held en Doorbreker nodig, de Mens Christus Jezus. die wij aanbidden als onze Heere en onze God. Wat u met de wet tot stand wilt brengen, daarmee kan de eeuwigblijvend Wet Gods ook niet tevreden zijn, want dezelve vordert een volkomen, volstandig, eeuwig bevrijd-zijn van de zonde, zij kan niet daarmee tevreden zijn, dat een mens er zich van loswerkt, waarbij hij na jaar en dag, en dag aan dag zelf weder opbouwt in zijn eigen begeerlijkheid, wat hij even tevoren in zelfgekozen vromigheid heeft afgebroken. Christus dat wil de Apostel zeggen heeft in Zijn dood, toen Hij der zonde stierf, ons volkomen van de zonde losgemaakt. Hij heeft de gehele macht der zonde en haar heerschappij teniet gemaakt, en ons voor de zonde dood, tot doden gemaakt in Zijn dood. Nu spreekt u veel van de zonde, klaagt veel over zonde, wilt een wet er bijnemen, om der zonde heer en meester te worden; u meent reeds voor God rechtvaardig te zijn, evenwel dit "uzelf van de zonde los te werken" zou nu nog uw taak blijven; daarom wilt u wet, daarom vraagt u naar werken, zoekt heiliging. Ik treed u echter met de prediking in de weg: "Gij; zijt van de zonde vrij. Uw antwoord daarop is: "Dat zie ik niet, dat word ik wel anders gewaar." Ik antwoord daarop, dat het nochtans waar is, dat u van de zonde zijt vrijgemaakt. Dat is zaak van het geloof van Jezus Christus, en niet zaak der menselijke macht, geen zaak van het verstand of van het aanschouwen. "Ach, mijn Heer! Hoe zullen wij doen!" Zo zeide de dienaar van de man Gods, toen hij een heirleger zag, dat de stad omringde met paarden en wagens. Maar zo luidde het antwoord van Elisa: "Vrees niet, want die bij ons zijn, zijn meer, dan die bij hen zijn." (2 Kon. 6:15, 16) En zo sprak onze Heere Zelf tot Thomas: Zalig zijn zij, die niet zullen gezien hebben, en nochtans zullen geloofd hebben." (Joh. 20: 29)

Ik weet wel, dat het een zware zaak is, zulks te geloven, als men niets ziet dan zonde, maar ik weet ook, waarom het zo zwaar is, dit te weten. Het vrijgemaakt-zijn van zonden ligt niet in de plaatsbekleding alleen, maar ook in de gemeenschap des geloofs. De gemeenschap met Adam is een natuurlijke, de gemeenschap met Christus is een hemelse, is een gemeenschap des geloofs. De vraag is nu: Hoe kom ik tot deze gemeenschap? Daarop ware allerlei te antwoorden, om aan te tonen, wat de mens niet al doet, om bij al het zuchten naar zulk een gemeenschap zich van deze gemeenschap te ontslaan. Ook ware daarop allerlei te antwoorden, om aan te tonen, welke schuillhoeken de mens al opzoekt, om zich van de genade te ontslaan, en welke zonden hij voor zich houdt, om daarmee niet aan het licht, niet voor God te komen. Ik wil echter liever op deze vraag: "Hoe kom ik tot zo'n gemeenschap?", u het Apostolische antwoord brengen.

II.

De Apostel betuigt, dat wij Gode dienstbaar, zijn dienstknechten geworden zijn. Zomin als bij het vrijgemaakt-zijn van de zonde er sprake is van hetgeen de mens daaraan zou hebben toegebracht, evenmin is ook hier daarvan sprake. Als de Apostel schrijft, dat wij dienstknechten Gods zijn geworden, zo schrijft hij met één pennentrek, dat God ons geheel in zijn macht genomen heeft; zoals wij dan ook in onze Catechismus belijden: *"Dat is mijn enige troost, dat ik met lichaam en ziel, beide in het leven en in het sterven, niet mijn, maar mijns getrouwe Zaligmakers Jezus Christus eigen ben, Die met Zijn dierbaar bloed voor alle mijn zonden volkomenlijk betaald, en mij uit alle geweld des duivels verlost heeft, en zo bewaart, dat ... alle dingen tot mijn zaligheid dienen moeten."* Dat God ons in zijn macht genomen heeft, zodat wij niet meer aan onszelf toebehoren, daarvan hebben wij, die geloven, reeds pand en zegel ontvangen in onze doop, toen wij gedoopt zijn geworden in de naam des Vaders én des Zoons én des Heiligen Geestes. Wij zijn in Gods macht niet overgegaan door een daad van onze zijde. Van onze kant zij de erkenning, dat wij in Gods macht zijn overgegaan, dat wij zijn dienstknechten zijn geworden. Maar van Gods zijde is het geschied; ja, toen o. ze Heere voor ons aan het kruis Zijn bloed uitstortte, want aan dit kruis heeft God ons Zich ten eeuwige eigendom gekocht met het bloed des eeuwige verbonds, en zijn wij in zijn macht overgegaan in Christus Jezus. Want God is een ander Heer dan de zonde. De zonde heeft ons in Adam verdorven en te gronde gericht, en is zo'n heerseres, die er alleen op uit is, om ons te gronde te richten. God echter heeft ons Zich ten eigendom aangenomen, om ons voor eeuwig te behouden. Hij heeft Zich in Christus Jezus een volk geschapen, dat overeenkomstig Zijn wil is. Zijn dienst is een Vaderlijke dienst, en Hij doet gelijk Boas, die, toen hij op de akker kwam, tot zijn dienstknechten zeide: *Vrede zij ulieden!* Zo roept God ons ook toe, als Hij ons bezoekt: *Vrede zij ulieden!*

In Adam konden wij gelukkig blijven, indien wij de voorwaarden vervulden, waaraan dit geluk verbonden was. In Christus Jezus echter is de genade der volharding in daad en waarheid. Dit, dat wij dienstknechten Gods geworden zijn, houdt ons helaas veel te weinig bezig; daarom wil ik dit doen uitkomen, opdat u het verstaan moogt en in uw harten bewaren. God de Heere noemt Zijn volk honderden malen zijn dienstknechten en dienstmaagden. Jezus Christus heet gedurig in de Schrift "onze Heer"; dit "onze Heer" staat er niet voor niets; nee, het moest ons vertroosten en ons moed geven, om over alle bergen heen te huppelen. Wij denken te veel aan onze dienst, in plaats van aan onze Heer te denken; of liever: wij denken in het geheel niet aan Hem, als wij dienen. Hij, Die ons in zijn macht heeft genomen, is Dezelfde, Die ook tot Faraö zeide: "Laat Mijn volk trekken, opdat het Mij diene"; en Die Faraö met zijn tien plagen strafte, en zelfs geen klauw van het eigendom Zijns volk in de macht van Faraö wilde laten blijven. Toen Hij ons in Zijn macht nam. toen het Hem behaagde ons Zich ten eigendom te kopen, toen nam Hij ons in zijn macht ter zaligheid. Ziet, dat is de genade onzes Gods, Hij heeft ons niet half van de zonde vrijgemaakt, maar geheel en al. Nadat Hij dit gedaan heeft, heeft Hij ons niet aan onszelf overgelaten, en tot ons gezegd: "Ik heb u volkomen vrijgemaakt, daar hebt u Mijn wetten en geboden, gedraagt uzelf nu als heren en dappere helden; Ik heb u immers van alles voorzien." Ware dat het geval, dan kwam er ten laatste ook niemand van ons terecht. God heeft ons in zijn macht genomen, opdat wij het leven en de overvloed zouden hebben. Hij heeft ons Zich ten eeuwige eigendom aangenomen, opdat wij niet een vergankelijk,

maar een onvergankelijk leven zouden beërven, en dit leven voor ons bewaard zij, zoals ook wij zelf tot dit eeuwige leven zijn bewaard.

Hoe komt men dan nu tot de gemeenschap met God?

Antwoord: Wij zijn reeds in deze gemeenschap. God heeft ons met de list van Zijn liefde gevangen genomen. Wij waren in de slavernij der zonde zeer tevreden, en wij zouden wel eeuwig daarin gebleven zijn; immers bij al het klagen over de zonde toont nochtans alle vlees, als de gelegenheid, om van zo'n slavernij bevrijd te worden daar is, dat vlees niet vallen wil voor God, ook veel liever God doodt, dan dat het met die zonde tot God zou komen, bij welke elke andere zonde voor God niet in aanmerking g komt. Uit de slavernij der zonde heeft God ons uitgeleid door de macht van Zijn liefde, en heeft ons Zich tot slaven gemaakt. Hij heeft ons gevangengenomen en in zijn Stad gebracht, in het nieuwe Jeruzalem, waarin Hij met ons wil wonen. Of nu zo'n slavernij ons al dan niet bevalt, dat zal wel hetzelfde zijn. Wie niet wil, die moet; en wie God ook maar een halven dag in waarheid gediend heeft, die ondervindt wel, welk een goede Heere Hij is. De Apostel Paulus is voorwaar een zeer verstandig Apostel. Hij werpt ons allen onverhoeds het net over het hoofd, en waar wij er uit willen, sluit hij de deur voor ons toe; waar wij willen wegloper., laat hij het ons gevoelen, dat wij in banden gekluisterd liggen, en predikt ons zeer liefelijk: u kunt niet meer doen wat u wilt, u niet meer bewegen zoals u wilt; u bent Gods, uws Heeren arrestanten, Die heeft u gevangengenomen; u kunt in het geheel niet meer over uzelf beschikken. U bent thans in Zijn Huis, u staat nu op Zijn rechtsgebied, u bent zijn onderdanen geworden. Hij heeft u Zich veroverd, en hij, die Zijn vijand was, heeft u niet meer in zijn bezit, is niet meer uw meester.

Dat is nu een geheel andere leer, dan die, welke in het menselijke hart zit. In het hart des mensen zit de leer: Als ik eens vergeving van mijn zonden heb, zo zal ik mij aan de dienst van God wijden. Men heeft vergeving van Zijn zonden, en nu wijdt men zich ook aan de dienst Gods, dat wil zeggen: men houdt de dienst Gods voor een Zondags- en een tempeldienst, voor iets bijzonders; daarnevens heeft men dan zijn eigen private zaken, die moeten tot deze dienst niet behoren, en van deze private zaken brengt men nu Gode van tijd tot tijd iets ten offer. Daarbij gaat het de mens steeds om zichzelf, want hij is de dienaar van God Zolang, totdat hij bij de wereld meer genot kan vinden, want immers hij dient om loon. Hij bezoekt de zieken, hij helpt de arme broeder, opdat Christus niet zegge: u hebt het niet gedaan. Hij heeft ogenblikken, waarin hij alles zou willen laten varen en prijsgeven, en hij buigt zich voor een omdat onder de Waarheid, opdat het hem niet zou verweten kunnen worden, dat hij zichzelf gezocht, dat hij zichzelf en eigen eer had liefgehad. De mens moest echter weten, dat God niet gediend wordt van der mensen handen. De Apostolische leer daarentegen is deze: Gij zijt Gods slaven. Hijzelf heeft Zich u tot slaven gemaakt. U behoort uzelf niet meer. Verstand, wil en krachten, ogen, oren en alle leden uws lichaams, geld, have en goed, het is alles Gode toebehorende; uw gedachten, uw overleggingen, uw uit- en ingaan, uw doen en laten, het is alles in Gods macht. Wie uwer zich nu daaronder wil buigen, mijn Geliefden, zich daaronder buigen, dat hij zijn eigen heer niet meer is, dat ook de zonde geen heer meer over hem is, maar dat hij Gods dienaar geworden is, niet door een daad van zijn zijde, maar door de grote barmhartigheid Gods over ons in Christus Jezus, welke ons ook gepredikt en toegebracht wordt door Zijn woord en door de mededeling Zijns Geestes, die verneme, hoe het in deze dienst met de heiliging gelegen is.

III.

De Apostel betuigt: dat wij nu van zo'n dienst onze vrucht hebben tot heiligmaking. "Nu hebt u uw vrucht, dat u heilig wordt!" Deze woorden hebben alle een hoge betekenis. "Nu" schrijft de Apostel, dat is gezegd in tegenstelling van een eertijds. "Gij hebt" schrijft hij; van dat "hebben" was dan in dat eertijds geen sprake." Uw vrucht" hebt gij, zo schrijft hij, dat is: u hebt de vrucht, die u toekomt, die niet voor een vreemde is. "Tot heiligmaking" schrijft de Apostel; niet zoals Luther het vertaalt: "dat u heilig wordt"; dat ziet op een vroegere heiliging, waarvan wij geen vrucht hebben gehad. Zo zegt dan het geheel: Eertijds

waart u in de slavernij der zonder toen waart u vrij van de gerechtigheid, toen kon de gerechtigheid zich met u niet ophouden; in zo'n slavernij der zonde legde u er u op toe, dat u Gode welgevallig mocht zijn, volgens uw gedachten, evenwel uw pogingen, uw krachtsinspanningen hebben u geen nut gedaan; u hebt daarbij niets inge oogst; het kwam nooit tot de heiliging; na lange moeitenvolle arbeid, nadat u uzelf had afgetoed, was op eens alles weer bedorven en verwoest, alles viel der zonde weer ten buit, want de zonde had u in haar macht en heerschappij; hoe was hij zodanigen stand van zaken aan een goed werk te denken! U zelf hebt zulks ook wel gevoeld en ook wel eens uitgeroepen, wat Jakob uitriep, toen hij Laban volle twintig jaren gediend had: "Wanneer zal ik ook werken voor mijn huis?" (Gen. 30:30) Thans staat de zaak evenwel geheel anders.

Daarom moet u niet denken in uw harten: Nee, ik ben niet rechtvaardig en heilig, ik heb nog eerst dit en dat te doen, voor ik het zo ver gebracht heb; ik heb eerst nog allerlei geboden na te komen, maar dat wil nog niet zo recht; ik moet de goede gelegenheid afwachten; er staat mij nog zoveel in de weg, dat moet eerst nog verwijderd worden; ik hoop evenwel met Gods hulp het eindelijk zo ver te brengen; daarom zal ik mij Gods geboden ook voorhouden, om te zien, of ik vorder, en hoe ver ik daarmee gekomen ben; ik zal het toch eindelijk, bij welgemeende ernstige oefening wel bereiken. Veelmeer behoort u in uw harten zo te denken: Christus is gestorven voor onze zonden, zo zijn wij dan met Hem gestorven; Hij is der zonde gestorven, zo zijn wij dan met Hem der zonde gestorven. Christus is opgestaan en is ons leven, zo zijn wij dan met Hem opgewekt, en met Hem in het nieuwe leven, dat uit God is, overgegaan. Christus stierf der zonde eens voor altijd, zo zijn wij dan met Hem der zonde eens voor altijd gestorven; Christus, sedert Hij is opgewekt, leeft Gode, zo leven wij met Hem Gode. Door Zijn dienst zijn wij van de zonde volkomen vrij; door Zijn rantsoen, dat Hij voor ons betaald heeft, heeft Hij ons Gode en de Vader gekocht.

Als gij u van hart aan deze waarheid onderwerpt, zo zult u het wel ervaren, wat zo'n Evangelie met zich brengt; want het is een heerlijk lot, een slaaf van de volzalige God te zijn; Hij toch is een goedertieren Heer, zelfs als Hij tuchtigt en geselt. De zaligheid, die Hij heeft, moeten zijn dienstknechten ook hebben; en gelijk de heerlijkheid van een machtigen heer op diens dienaren rust, zo rust de heerlijkheid van onze God nog op een geheel andere wijze op ons, die Hem dienen. Gelijk een machtig heer er zijn' roem en eer in stelt, dat zijn dienaren goed gekleed en van alles welvoorzien zijn, zo heeft onze God er nog op een geheel andere wijze Zijn' roem en Zijn eer in, dat het Zijnen dienaren aan niets ontbreke, maar dat zij overvloed hebben; zoals Hij dan ook aan zijn boden bevolen heeft: "Zegt de rechtvaardige, dat het hem wel zal gaan." (Jesaja 3:10)

Toen de koningin uit het rijk Arabië (Scheba) al de wijsheid van Salomo zag, en waarnam de wijze of orde, naar welke diens knechten aan tafel zaten, ook de wijze waarop de hofdienaren stonden; de wijze waarop zij gekleed waren, hoe de schenkers de wijn schonken, en hoe de koks de spijzen voor de koninklijke tafel hadden toe bereid, en hoe weer anderen de schotels regelden, was er van overgrote verwondering in haar geen geest meer. Had Salomo zo'n wijsheid om dit alles aan zijn dienaren in te geven, meer dan Salomo is hier. Het gehele zijn, het ganse gedrag, het zitten, het staan, het neerliggen, het in- en uitgaan, het doen en laten in de dienst van God heet in de Schrift met één woord: "heiliging", of heilig-gemaakt-zijn, dat is: op zodanige wijze in zo'n stand geplaatst-zijn, dat alle beweging naar de goede, welbehaaglijke en volkomen wil van God is. Dat wij zo geplaatst, zo gezet zijn, hebben wij aan Christus te danken, Die als het tweede Hoofd der mensheid zulks aan Zijn kruis voor ons verworven heeft. ; wij hebben het Gode te danken, Die ons in Zijn lieve Zoon, in zo'n weg, tot Zijn eeuwig eigendom heeft aangenomen. Thans hebben wij de vrucht van onze dienst, dat is: onze bewegingen, ons doen en laten, worden niet meer afgekeurd en verwerpelijk geacht, zelfs als wij te belijden hebben: *Wij zijn onnutte dienstknechten, wij hebben gedaan, wat wij schuldig waren te doen.* Wij kunnen nu niet meer zeggen: "Het is te vergeefs, dat men God dient", want Hij is een groot Koning, Hij merkt, en hoort het wel, en er is een gedenkboek voor Zijn Aangezicht geschreven voor degenen, die de Heere vrezen en aan Zijn Naam gedenken. (Mal. 3: 14 v)

De minste dienst beloont Hij bij de Zijnen uit genade met de eeuwige zaligheid. Daarom hebben wij van deze dienst een vrucht, die wij onze vrucht mogen noemen. Immers: leen de Heere een penning, geef prijs om Zijns Naams wil een knol of een ei, Hij zal u de parel van grote waarde wel geven en menige gulden in uw zak! Geef u het vege leven er voor Hem aan, Hij zal u een eeuwig leven geven, en dat zal uw zijn. In één woord: Wees u Zijn knecht, zo geeft Hij Zichzelf aan u, met al wat Hij heeft, en Hij zal niet de God van een ander zijn, maar uw God. Dat zult u er van hebben, dat u Hem dient, en geen vreemde zal u het loon van de arbeid roven.

Ja, u moet uw vrucht hebben; want God wil, dat wie Hem dient zijn loon rijkelijk hebbe. Daarom is Zijn dienst, waarin Hij u gevangengenomen heeft, zo'n dienst, dat u zo toegerust zijt en alles zo bij de hand hebt, dat, terwijl u voor de Heere uw God werkt, u voor uw eigen huis werkt. u bent daar voor Hem, en Hij is er voor u; u bouwt Hem een huis, en Hij bouwt u huizen. En Hij is een koning gelijk, die, nadat hij zijn vijanden heeft overwonnen, deze tot vorsten en prinsen maakt, om voor zijn aangezicht te staan en het voor altijd goed te hebben. Zo hebt u dan uw vrucht tot heiligmaking; dat wil niet zeggen: "Gij hebt uw vrucht, namelijk de heiliging", als ware de heiliging de vrucht, die men van zo'n dienst heeft; want de heiliging, het heilig-gemaakt-zijn hebben wij in en door Jezus Christus. Ook zegt de Apostel niet: "Gij hebt nu uw vrucht, dat u heilig wordt", alsof hier gesproken werd van een toenemen, een voortgaan van deugd tot deugd, van kracht tot kracht, of van een allengskens plaats vindende reiniging, zodat wij hoelangs zo meer rein en Gode gelijkvormig worden. De Apostel schrijft: u hebt uw vrucht "tot heiligmaking"; en dit "tot heiligmaking" beduidt ook niet: dat wij de heiliging nu kunnen uitwerken, dat wij daar de vrucht hebben. De heiliging is er; het heilig-gemaakt-zijn is in en door Christus Jezus.

Indien een doodarm man bij een vorst in diens paleis en heerlijkheid werd opgenomen, zo ware hij in die heerlijkheid door de goedheid des konings; maar nu zou het daarom gaan, dat hij zich overeenkomstig zodanige heerlijkheid gedroeg, zich bewoog; hij zou echter van al zijn doen geen vrucht hebben voor zo'n heerlijkheid, indien hij naar zelfgekozen zeden en wetten wilde handelen, om iets voor deze heerlijkheid te worden. Integendeel, hij heeft de heerlijkheid te erkennen en zich, zoals hij is, in de genade van zijnen koning te bewegen; zo zal hij vrucht hebben voor zo'n heerlijkheid. Met andere woorden: Wat Christus voor de Zijnen daargesteld heeft, dat legt Hijzelf ook in de Zijnen ten uitvoer Hij heeft het voor hen daargesteld, dat zij rein en zonder aanstoot zullen bevonden worden op Zijn dag; zo zullen zij daarom ook als dezulken bevonden worden. Nu hebt u uw vrucht, om als zulke bevonden te worden, als u het niet bij de wet zoekt, maar als u gelooft wat waarachtig is, namelijk, dat u van de zonde vrijgemaakt en dienstknechten Gods geworden zijt. Door het geloof bent u dienstknechten Gods, en God voorziet zijn dienstknechten van alles.

IV.

De Apostel betuigt, dat wij van zo'n dienst Gods het einde hebben, te weten een eeuwig leven. Dat vindt men bij de wet niet, daar vindt men de dood. Wanneer in vroegere tijden maar ook nu nog wel in Holland iemand een aanzienlijk heer trouw en eerlijk gediend had, werd hij eindelijk, op jaren gekomen pijnde, zeer goed verzorgd. Er zijn vele vermogende lieden, die met dat doel goed ingerichte gebouwen hebben gesticht, die ook van buiten een prachtig aanzien hebben. Zulke gebouwen hebben vele woningen, die samen een vierkant vormen; in 't midden is er een tuin aangelegd, of zijn er tuintjes, met bloemen versierd; ook is er in zo'n gebouw een grote vergaderzaal, om God te loven. Deze woningen heten "vrije woningen"; men heeft daarin alles om niet, en menigeen troost zich in zijnen getrouwe dienst met de gedachte aan zo'n vrije woning met zo'n liefelijke tuin, voor zijnen oude dag; als hij niet meer goed voort kan, dan heeft hij daar zijn vrijstad. Vele vrije woningen heeft ons de Vader in de hemelen gebouwd, en Zijn lieve Zoon is heengegaan, om ons plaats te bereiden. Als wij nu eindelijk moe geworden zijn van de strijd in dit jammerdal, en de tijd daar is, dat onze Heere tot ons zegt: Welaan, Mijn getrouwe dienstknecht, Mijn getrouwe dienstmaagd, u hebt Mijn Raad lang genoeg gediend, nu wil Ik u in vrede

laten heengaan", dan gaan wij ook werkelijk in zo'n vrije woning, waar alle Gods getrouwe dienaren tezamen wonen, en het Lam in het midden van hen, en dan heet het letterlijk: (volgens Lodensteijn)

*Mijn zonden al, en zonder tal,
Zijn m' uit gena vergeven;
De eeuw'gen dood had ik verdiend
Ik erf een eeuwig leven.
Komt, laat ons juichen en vrolijk zijn!*

Einde goed, alles goed. Wat vraag ik naar een heiligheid, naar een vromigheid, naar hetgeen alle mensen voor gerechtigheid en Godzaligheid houden, als het einde er van niet goed is. Het lopen naar eigen verkiezing en naar instellingen der mensen heeft een zeer slecht einde. Als Christus met de wolken des hemels zal komen en alle Zijn heiligen met Hem, dan zal het daarom gaan, of onze werken in God gedaan zijn. Wal zal het baten, of men al vele werken heeft, als de uitspraak zijn moet: uw werken zijn niet vol bevonden voor God! Hetgeen groot is, maakt God tot niet; het kleine, dat maakt Hij groot. Ik moet het standpunt kennen, waarop ik wezenlijk mijn vrucht heb tot heiligmaking, waarop ik wezenlijk niet met Kam van de vruchten des velds aan God geofferd heb, maar met Abel van de schapen en van hun vet; het standpunt, waarop ik het einde wegdraag van mijn gedraging, van mijn bewegingen, van mijn uit- en ingaan, dat ik het doel bereikt heb, waartoe ik geroepen en van Christus gegrepen ben. Eeuwig, eeuwig leven moet ik hebben, en niet zelfmisleiding, niet eeuwige dood, niet eeuwige verdoemenis.

Waar hebben wij dit standpunt? Daar, waar het niet heet: Christus en voorts de wet, maar: de Wet enig en alleen, volkomen en eeuwig, maar een ander Mens, dan ik ben, Die deze Wet op Zich neemt, Christus Jezus, mijn Heere, en ik, mij gehouden aan Hem, in Hem geloofd, ganselijk afstand gedaan hebbende van alle wet; Hem geloofd, dat ik de Zijnen ben; mij aan Hem, aan Zijn gerechtigheid gehouden, in weerwil van zonde, nood en dood. Zo zal ik daarvan deze mijn vrucht hebben, dat ik mij naar Zijn welbehagen bewegen zal, dat mijn werken zullen bevonden worden als zijnde in God gedaan; en als ik dan met Jakob mijn voeten op het bed uitstrek en de geest gegeven heb, zo heb ik dan het einde van mijn geloof: ook voor mij een vrije woning bij Mijn God, ook voor mij de Levensboom, om daarvan eeuwig te genieten, en met al zijn dienstknechten en dienstmaagden een eeuwig, eeuwig juichen en vrolijk-zijn, als ik ontwaak om verzadigd te worden met Zijn Beeld. Gij aangevochten ziel! predik tegen de zonde: Ik ben van uw heerschappij vrij geworden, ik dien Mijn God. De zonde zal alles aanwenden, om u de mond te stoppen; want zij weet wel, dat zij door zo'n belijdenis teniet wordt gedaan. Met al haar woede zal zij zich op u werpen, maar gij, ga gerust voort met deze prediking, ja, zelfs in de kuil, zingen jubel: Ik ben rechtvaardig, ik ben heilig, ik ben overeenkomstig de Wet. Laat u geen wet daarbij of daarnevens in de handen toveren. Zeker zal het er in de beginne geheel anders uitzien, dan u gelooft; maar het winterkoren kent Zijn tijd om uit te spruiten. Al wie God in Zijn dienst neemt, zal nochtans ervaren, dat bij alle ellende waarachtig al, wat wij nodig hebben, uit God komt; en deze ervaring, waarbij men zich aan de gerechtigheid houdt, die voor God geldt, hoe verhoogt zij de moed, de hoop! Is het meel van de Profeet in de pot, welaan, schept maar op, de dood is er niet meer in, maar verzadiging des levens. AMEN.

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld de 25. Juli 1847's voormiddags.